

at vasse af. Men paa den anden Side er der en principiel kirkelig og kristelig Betragtning, nemlig den, at den kirkelige Vielse i Birkeligheden er en Betingelse for, at Samlivet kan betragtes som et kristeligt Samliv. Den er ikke paa nogen Maade en Betingelse for, at de to Parter kunne være kristne, det ere de, naar de ere døbte, men det ægtefædelige Samliv er kun et kristeligt Samliv, naar det har kirkelig Indvielse til at være det. Saaledes er i Birkeligheden den herskende dogmatiske Opfattelse, og derfor mener jeg, at det netop set fra Menighedens Side er høist betænkeligt at give en enkelt Sognepræst en saadan Magt, at han kan udelukke et Par Mennesker fra at føre et kristeligt Samliv, og det er i Birkeligheden den Magt, som Forslagsstillerne ville lægge i den enkelte Sognepræssts Haand. Dertil kommer ogsaa, hvad der ligeledes allerede er berørt af den højtærede Minister, at det i Birkeligheden er en ny Form for Kirketugt, man der vil indføre, og det antager jeg dog er noget, som i alt Fald Folketinget ikke vil give sit Samtykke til. Endelig skal jeg — jeg skal gøre det ganske kort, da det staar klart for mig, hvad Lovens Skæbne vil blive efter de Udtalelser, som kom fra Ministerbordet — fremdrage som en væsentlig Indvending, stadig set fra Menighedens Standpunkt, at det kan blive en meget stor Ubehagelighed for Præsterne, idet nemlig religiøst fanatiske Mennesker ville bebrejde Præsten, at han er tilbøjelig til at vie et Par Mennesker, hvis Liv og Væren, hvis Tanter og Meninger man ikke synes om i den religiøst vakte Del af Menigheden. Der kan blive lagt et meget stærkt Pres paa Præsten for at forhindre ham i at udføre den kirkelige Vielse, selv i Tilfælde, hvor han ikke personlig vilde have noget imod det, og der vilde ganske sikkert derved læstes et meget grelt Skær over mangen en Præst, som havde indladt sig paa det. Vi vide jo alle, at den kirkelige Opfattelse rundt omkring i Sognene ikke er homogen, at den tværtimod er overordentlig uensartet. I de Sogne, hvor den indre Mission med hele dens varme Følelsesliv staar over for andre kirkelige Retninger, hvor det er andre Sider af Sjælelivet, som særlig betones, vilde en saadan Bebrejdelse til Præsten, et saadant Pres paa ham meget hyppig kunne spores og bevirke, at Præsten vilde tage Hensyn til Menigheden, saa at han vilde komme til henholdsvis at vie eller ikke at vie Medlemmer af Folketirken, som han ellers kunde være tilbøjelig til enten at nægte eller at yde den kirkelige Vielse. Derfor mener jeg, som sagt, at, fra Menighedens Standpunkt

set, er det et ganske overordentlig dristigt Forsøg, man her gør.

De Forslag, som have været fremlagte her i Tinget tidligere, og som den ærede Ordfører fremdrog, gif jo ogsaa i en anden Retning. Det var alle sammen Forslag, som gav Præsten Ret til at vælge, om han vilde vie eller ikke vie Folk, som havde ladet sig borgerlig vie, men her gælder Præstens Næret, hans Ret til at nægte sin Medvirksomhed, ikke blot de Mennesker, som havde ladet sig eller vilde lade sig borgerlig vie, men den gælder enhver som helst, selv dem, som mindst af alt kunde ønske sig borgerlig viede. Det er noget ganske nyt. Der var ikke noget i de Referater, som den ærede Ordfører oplæste, der viste, at man tidligere havde ønsket noget saadant. Det er i Birkeligheden et nyt Princip, og hvis vi oversføre det paa andre Embedsmænd, ville ærede Medlemmer af Tinget sikkert indrømme, at det bliver farligt. Den Betragtning, som skulde føre til, at man gif ind paa § 2, var jo Hensynet til Samvittighedsfriheden: Naar man giver Frihed til den ene Side, naar man giver Menigheden Frihed til at vælge mellem den kirkelige og borgerlige Vielse, maa man ogsaa give Frihed til den anden Side, saa maa man ogsaa give Præsterne Ret til at administrere eller lade være dermed. Altsaa, det er i Samvittighedsfrihedens Navn, man taler. Men det er en meget betænkelig Sag. Præsten er jo ikke alene en kirkelig Embedsmand, han er ogsaa Statsembedsmand. Præsten fører en Slags Amfibietilværelse som Embedsmand. Efter at den kristne Kirke er bleven Statskirke, har der i Birkeligheden ofte været Tider, da de kristne Præster have udført det Kunststykke at tjene to Herrer, og de Tider ere jo ikke endte endnu. Der er endnu ikke nogen Garanti for, at de ere fuldstændig endte. Hele denne Amfibietilværelse, som Præsten saaledes fører, idet han dels er gejstlig, dels borgerlig Embedsmand, medfører ganske vist, at Præsten kan komme i vanskelige Situationer, som andre ikke saa let komme i, men dog kunne andre Embedsmænd komme i lignende Situationer, uden at man derfor vil gaa ind paa at lette dem Pligt-Kollisionen eller Pligt-Byrden ved en lignende Bestemmelse, som man her vil indføre for Præsterne Vedkommende. Kan der ikke være Tale om et vist Samvittigheds-spørgsmaal hos Dommere, hos Skolelærere? Kan der ikke tænkes Tilfælde, hvor en Lærer helst vil være fri for at undervise i et Fag, men ikke kan blive det, fordi Staten fordrer, at naar man paatager sig en saadan Embedsgerning, maa man undervise i alle de Fag, som Staten forlanger. Vi have